

Svar revisionsrapport – Granskning av regionens arbete med civilt försvar

Sammanfattning

PwC har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Gävleborg genomfört en granskning av arbetet med civilt försvar. Granskningens syfte är att bedöma om arbetet med civilt försvar bedrivs på ett ändamålsenligt sätt och med tillräcklig intern kontroll.

Revisionen har lämnat följande rekommendationer:

- Säkerställ att det pågående arbetet med att ta fram styrdokument inom området civilt försvar slutförs och fastställs.
- Säkerställ att både befintliga och nya styrdokument förankras i verksamheten.
- Säkerställ att strukturen för samverkan inom det Civila Beredskapsrådet ses över.
- Säkerställ att arbetet fortsätter med att se över olika typer av upplägg för lagerhållning.
- Se till att arbetet fortskrider enligt plan vad gäller regionens krigsorganisation.
- Säkerställ att rapportering sker i enlighet med framtaget reglemente för uppföljning.

Kommentarer

Regionstyrelsen vill inledningsvis tacka för denna granskning av ett angeläget och växande ansvarsområde. Frågan om att stärka det svenska totalförsvaret är mycket aktuell, och det är därför välkommet att revisorerna har tagit initiativ till en granskning på detta område. Vi instämmer i att det finns behov av ökad tydlighet och struktur i delar av arbetet. Från den statliga sektorn är detta ett område där områdesansvariga myndigheter ännu inte är helt synkroniserade. Det presenteras återkommande statliga utredningar inom olika områden som strävar efter att lösa olika delar av de komplexa utmaningarna. Exempelvis har det under de senaste åren redovisats ett antal förslag med olika förutsättningar vad gäller regionernas ansvar för att upprätthålla sin verksamhet i händelse av kris eller krig. Det har t.ex. gällt krav på 30 dagars försörjningsberedskap, 90 dagars försörjningsberedskap och 14 dagar ”ö-drift”, dvs. helt självständig försörjningskapacitet. Sveriges medlemskap i Nato har dessutom påverkat Sveriges roll och uppgift kring det egna försvaret.

Regionstyrelsen vill därför poängtera att området är komplicerat och ställer krav på genomtänkta vägval och långsiktighet. Vi ser det som särskilt viktigt att fortsätta samverka med övriga regioner, i syfte att skapa gemensamma lösningar och ökad samsyn. Här finns ett påbörjat arbete som sker inom ramen för NSPL (Nationell samordning, planering och ledning). Vi vill också framhålla att risk- och sårbarhetsanalysen fortsatt utgör en grundläggande del i Region Gävleborgs arbete med att bygga upp beredskap inför kris och krig.

Kommentarer till revisionsrapportens rekommendationer:

Styrdokument för civilt försvar

Regionstyrelsen delar uppfattningen om vikten av att styrdokument tas fram och fastställs. Som tidigare har nämnts är området för säkerhet och beredskap föremål för stora förändringar till följd av förändrat säkerhetsläge i omvärlden, Sveriges inträde i Nato och att ansvarsförhållandena i dessa frågor nyligen har skiftat mellan olika statliga myndigheter. I mars 2024 beslutade regionfullmäktige om en ny säkerhetspolicy. I övrigt pågår arbetet med att uttolka styrsignaler för att kunna ta fram fler relevanta styrdokument inom organisationen.

Förankring av styrdokument

Region Gävleborg har sedan tidigare etablerade processer för att förankra styrdokument. Det kan uppfattas som att det finns en okunskap om planer och rutiner som har implementerats, då dessa på grund av rådande omständigheter behöver ändras ofta. Detta är en naturlig följd av att ändringarna sker ofta och att externa styrsignaler och budskap förändras. Att bygga upp förmåga att kunna hantera kris och krig är en långsiktig och viktig process. Vi ser att vi kan arbeta med att förbättra kommunikationen kring förändringar.

Civilberedskapsrådets struktur

Civilberedskapsrådet har tillkommit för att bland annat öka medvetenheten om behovet av en mer långsiktig kris- och krigsberedskap. Liksom i samhället i övrigt har denna förmåga i många decennier inte varit tillräckligt hög. Rådet har framför allt varit ett sätt att skapa fungerande samverkan i den stödjande verksamheten. Under vintern 2025 har det under Hälso- och sjukvårdsnämnden påbörjats ett arbete för att bestämma en organisation för dessa frågor, i syfte att uttolka och kravställa kring hur hälso- och sjukvården ska fungera i kris och krig. Denna har lett fram till en nödvändig diskussion om hur civilberedskapsrådet ska utvecklas. En beredskapsöverläkare påbörjade sitt arbete i maj 2025. Målet är att under hösten 2025 skapa en bättre samverkan mellan hälso- och sjukvården och stödfunktionerna, för att under 2026 besluta om en organisation för ledning och styrning. Under hösten 2025 kommer också tjänstemannaorganisationen att ses över för att ge ytterligare skjuts i arbetet avseende beredskap.

Upplägg för lagerhållning

Vi delar revisorernas uppfattning om att frågan om lagerhållning är viktig för försörjningsberedskapen. Den nuvarande statliga styrningen är dock begränsad, och resurser för lageruppbyggnad har hittills inte tillförts. Så sent som i juni 2025

tillsatte regeringen nya utredningar för att utreda förutsättningarna vad gäller läkemedelslager i händelse av kris och krig.

I Region Gävleborg pågår införandet av ett nytt, för försörjningsberedskapen helt nödvändigt, lager- och logistiksystem. Det förbereds för upphandling av ny leverantör för försörjningsmateriel, där vi fram till i dag har arbetat efter en ”Just-in-time”-princip. Inom regionen pågår även ett arbete med att undersöka förutsättningarna för att ha ett eget sjukhusapotek, bland annat utifrån ett beredskapsperspektiv. Det pågår också diskussioner med andra regioner om samverkan. Vi ser detta som viktiga steg framåt.

Regionens krigsorganisation

Plikt- och prövningsverket arbetar nu med att beredskapsplacera/krigsplacera medarbetare i Region Gävleborg i de mest väsentliga funktionerna inom händelse av krig. Detta är både en komplex och nödvändig process.

Rapportering av krisledning och civilt försvar

Det är korrekt att det inte har tagits fram någon rapport om krisledning och civilt försvar sedan reglementet om uppföljning beslutades av regionfullmäktige 2019. Detta är inte tillfredsställande. Vi ser positivt på att granskningen lyfter frågan, då det hjälper oss att förbättra styrningen och uppföljningen av arbetet med krisberedskap och civilt försvar.

Patrik Stenvard
Regionstyrelsens ordförande

Johan Sørensson
Fastighetsdirektör/Tf Stabsdirektör